

aannemelijk maken, die niet juist was, en die het besluit der synode in betrekking tot N.S.B. en C.D.U. betrof.

Een teleurstellend antwoord van Dr van der Vaart Smit.

In de rubriek „Kerkelijk Leven” vinden de lezers een antwoord van Dr van der Vaart Smit, dat ten aanzien van de bij ons twee weken geleden gerezen vragen teleurstellend heeten moet. In dezelfde week, waarin wij dit moesten opmerken, werd ons „De Banier” (Chr. Algemeen Weekblad voor Ned-Indië, wel te onderscheiden dus van het gelijknamige orgaan van den heer Kersten) gezonden. Daar lezen we iets over nog een teleurstellend antwoord (29e jrg., no. 38):

Men herinnert zich dat destijds na de eerste lezing van Mr v. Helldingen over de N.S.B. in Soekaboemi — de afdeling N.S.B. aldaar het dorst te bestaan — een advertentie te verwijzen — ook wat betreft de onjuistheid van het bestaan ener Duitse Kerkstrijd — naar een boekje onder gelijknamige titel van de hand van Dr van der Vaart Smit, Directeur van het Ned. Chr. Persbureau, dat werd opgenomen onder de officiële N.S.B.-uitgaven en waarin dan met zooveel woorden en argumenten zou zijn bewezen, dat er hoegenaamd geen kerkstrijd in Duitsland was.

Mr v. H. heeft zich toen ter tijd gewend tot Dr v. d. Vaart Smit met verzoek te willen mededelen:

1e, of inderdaad zijn brochure een officiële N.S.B.-uitgave is;

2e, of zijn opvattingen over de Duitse Kerkstrijd, zoals die in bedoelde brochure tot uiting komen, door hem — in het licht der sindsdien gebeurde feiten — werden gehandhaafd.

Volgens het blad heeft Dr van der Vaart Smit als volgt geantwoord:

Hooggeachte Heer,

Inderdaad is het bericht in het Nieuwsblad te Soekaboemi van 6 April, waarin zooals U mij meldt mijn brochure over „De Duitse kerkstrijd” een officiële uitgave van de N.S.B. genoemd wordt onjuist. Het boekje is uitgegeven door de Uitgeversmaatschappij Holland, Heerenracht 147 te Amsterdam en niet door Nenasu, de uitgeverij van de N.S.B. Het misverstand zal bij de bovengenoemde onderstelling vermoedelijk daaruit ontsproten zijn dat in „Volk en Vaderland” in de advertentie van de Nenasu aangaande haar uitgaven ook eenige boeken van andere uitgeverijen genoemd worden, waarop zij de aandacht vestigt en die zij bij wijze van boekhandel ook met aanbeveling verkoopt. Daartegen heb ik geen bezwaar. Ik hoop dat iedereen mijn boekje aanbeveelt en eventueel verkoopt. De Nenasu heeft daar trouwens mijn toestemming ook niet voor nodig. Maar dit is alles uiteraard iets heel anders dan „uitgeven”. Er is nimmer sprake van geweest om mijn boekje bij de Nenasu uit te geven.

„De Banier” constateert dus, dat de advertentie misleidend was.

Thans het tweede gedeelte van het antwoord van Dr van der Vaart Smit:

„Wat Uw andere vraag betreft, of mijn brochure mijn inzichten inzake den kerkstrijd, zooals deze zich na afsluiten van mijn boekje verder ontwikkelde, nog dekt, kan ik volmondig bevestigend antwoorden. Ik heb het genoegen gehad mij zeer breed en zeer grondig met deze geheele aangelegenheid te kunnen bezig houden en de geheele geschiedenis heeft zich ontwikkeld op de wijze als reeds vóór deze zich aftekende. Maar het is voor buitenstaanders zeer moeilijk om de juiste inlichtingen te verkrijgen. De pers ontvangt telkens — in den regel ’s Maandags — telegrammen uit Berlijn van vaak Joodsche correspondenten aldaar die alle eenigszins troebele bronnen bij voortdacht beleggen en die aan alle hoop om het Duitsch regiem dwars te zitten bovendien nog een groote dosis onkunde in kerkelijke zaken paren. Hun berichten zijn met deze gegevens in overeenstemming; ze zijn in den regel voor 80 pct. onjuist. Wij hebben het opgegeven om ze telkens tegen te spreken; daarmee zouden wij te veel lijken als de „Duitsche” zaak dienende, hetgeen verkeerd zou zijn; en het zou bovendien een hopeloos vervelend werk zijn. Wij zelf beperken ons tot het berichtgeven van wat positief juist is. Wij hebben de voldoening, dat in deze jaren, onze berichten steeds gebloken zijn de betrouwbare en zelfs ter zake de eenige betrouwbare te zijn, zonder dan al het andere voor 100 pct. onjuist te noemen (we zeiden 80 pct.). Het is ongelukkig dat de buitenlandse Joodsche en roode politici den kerkstrijd gebruiken voor anti-nationaal-socialistische propaganda. Daardoor wordt alle objectiviteit aangaande den kerkstrijd met opzet onderdrukt, wordt alleen naar voren gebracht wat naar men hoopt Berlijn het meeste schaadt en — wordt duchtig gelogen. Het mooiste, kostelijkste staaltje maakte ik te Berlijn mee, toen ik op het bureau van Baldur von Schirach in 1935 met hem zat te praten en hij even den Luxemburgschen zender aanzette, die hij in het gesprek beschuldigde de grootste leugenzender van Europa te zijn. We hadden den bof dat Luxemburg toevallig juist met Baldur von Schirach bezig was en den aether inzond, dat hij er met de kas der Hitlerjeugd van door was, maar bij de grens aangehouden en vermoedelijk doodgeschoten was. Het was een kostelijke noot in ons gesprek. Zelfs Von Schirach was over deze illustratie van zijn beschuldiging op dit moment overbluft.

Het is één uit vele staaltjes. En U krijgt in Indië gelijkelijk afgedrukt voor U ook „rijp en groen”. Maar mijn brochure dekt nog volkomen mijn inzichten.

„De Banier” noemt dit antwoord „in hooge mate teleurstellend”. Erkennende, dat er troebele bronnen zijn, en dat voorzichtigheid nodig blijft, merkt het orgaan toch op:

Maar wat ons bijna ongelooflijk voorkomt is dit: De schr. erkent zelf met voldoening, „dat in deze jaren, onze berichten steeds gebloken zijn de betrouwbare en zelfs ter zake de eenige betrouwbare te zijn”.

Wij spreken onze mening uit juist op grond van die zelfde berichten die ons met de luchtpost door een Ned. Chr. dagblad worden toegezonden.

Voorts is ons — aan de sch. volkomen tegengesteld-standpunt gebaseerd op de correspondenties in de Chr. pers, die toch zeker niet afkomstig is van Joodsche correspondenten, en die kerkelijk voldoende onderlegd zijn om met kennis van zaken over die kerkstrijd te schrijven.

En ten slotte: zegt het de schr. ook niets, dat zelfs Duitse Christenen op grond van hun particuliere correspondenties gewagen van een Kerkstrijd?

Is dan alles wat gemeld wordt over de actie van de Belijdeniskerk, haar krachtig verzet tegen de inmenging der Overheid in kerkelijke aangelegenheden gelogen, of voor 80 pct. gefantaseerd?

En dan wat de R.-K. berichtgeving betreft.....

Betekent het protest, de felle strijd van Kardinaal Faulhaber dan helemaal niets?

Zijn alle berichten over de Kerkstrijd in de R.-K. pers ook weer voor 80 pct. gefantaseerd?

Wij vrezen dat Dr van der Vaart Smit zó in eigen opvattingen is ingekapseld, dat hij zó volkomen van de alleenjuistheid van zijn standpunt overtuigd is, dat hij zich zelfs niet overtuigen laat door zijn eigen berichtgeving, die hij zelf de „enig-betrouwbare” acht.

Op grond van die eigen berichtgeving komen wij tot geheel andere conclusies en blijven wij — niettegenstaande het démenti van Dr v. d. V. S. — spreken van een Kerkstrijd in Duitsland, die een gevolg is en..... moet zijn van de toepassing der Nationaal-Socialistische beginselen.

Wij zijn het met dit blad volkomen eens, en vinden het beschamend, dat een „christelijk algemeen weekblad” in het gelijk gesteld moet worden in een zó principiële aangelegenheid tegenover een persman, die „gereformeerd predikant” achter zijn naam schrijft, „De Nederlandsch-Indische Christelijke Persorganisatie”, die „De Banier” uitgeeft, ziet de dingen beter dan de directeur van het „Ned. Chr. Persbureau”.

Hoe men de niet-meer-kiezers niet-meer-voortlicht.

In „Schiedamsch Kerkblad” heeft een artikel gestaan van den heer J. Pronk, Pr. Fred. Hendrikstraat 23b, Schiedam. Deze vertelt van een reis in Duitsland:

Wij, als Hollanders, weten allen wel, wat er plaats heeft op kerkelijk gebied, in Duitsland. Niet één uitgesloten, ook de N.S.B. in Nederland en in Schiedam. Maar de massa in Duitsland weet dat niet. Ze mogen dat niet weten. Wij vertelden dat allemaal natuurlijk. Zoo o.a. dat De Niemöller ook achter de gevangensmuren zit. Dan zegt men: mensch, dat is niet waar, hoe kom je daar aan?

Om een voorbeeld te noemen. Er preekte een dominee van de Geref. Kerk hier in Holland voor de radio en had voor de verdrukte Kerk in Duitsland. Dit kan nog uitgezonden worden per radio. Maar de menschen, die dit hoorden in Duitsland en naar de preek zaten te luisteren, zeiden naderhand tegen ons: wat haalt die man nu in zijn hoofd, hoe komen ze er aan?

En dat is het treurigste daarvan: de massa der bevolking mag dit niet weten! Dat is het geniepige ervan. Die dan nog eenig gevoel heeft, komt daartegen op.

En laten nu de broeders of zusters dit maar eens overdenken, als zij nog onder de bediening van Gods Woord zitten en ze hooren ook, dat er voor de verdrukte Kerken geboden wordt.

Men zal misschien zeggen: dat gebeurt bij ons niet, als de N.S.B. de baas is in Nederland. Heeft dan de N.S.B. het Program niet afgekeken van de Nationaal-Socialistische Partij in Duitsland? 'k Heb het gelezen en kan er in dit blad niet nader over uitweiden. Heeft de N.S.B. geen geld gekregen van Duitsland? Het werd mij daar verzekerd, dat het zoo is. En hier een spreker in Schiedam noemde het bedrag: 1.500.000 Mark, even geen klein bedrag. 'k Wou dat de propaganda-club het ook gekregen had in Schiedam. Nogmaals, laat de N.S.B. een voorbeeld nemen aan dit land. Alleen op kerkelijk gebied, al was er nu maar één broeder van de gemeente, die de N.S.B. aanhangt, wij moeten hem daar op wijzen en zullen dat ook doen.

K. S.

Corrigendum.

In ons Kuiper-nummer staat blz. 74, kolom 3, regel 13 van boven: „ons dunkt het juist”; lees inplaats van „juist”: onjuist.

GEREFORMEERDE KERKEN.

Tweetal te: Amersfoort (3e pred. plaats): G. Lustigheid te Amstelveen en Chr. W. J. Teeuwen te Heerde.

Den Helder: H. van Andel te Krommenie en P. Veenhuizen te Soerabaja (met verlof hier te lande).

Oudewater: J. M. Kroes te Dalen en K. Meima te Neele.

Beroepen te: Den Helder: P. Veenhuizen te Soerabaja, met verlof hier te lande.

Oudewater: J. M. Kroes te Dalen.

Steenwijk: L. Kuiper Jr. te Oud-Loosdrecht.

Aangenomen naar: Leiden: Dr H. J. Westerink te Tienhoven.

Leiden: J. Weggemans te Beetsum.

Puttershoek: Cand. J. Laifer, hulppred. te Westervoort.

Intrede te: Aalten: P. Kuiper Jr. Tekst: 2 Petr. 1:19.

De J. Visser. †

In den ouderdom van 56 jaar is 26 October overleden Dr J. Visser, predikant der Geref. Kerk te Oldemarkt.

De G. Boekenooien. †

Te Leeuwarden is 31 October in den ouderdom van 79 jaar overleden Dr G. Boekenooien, em-pred. van de Geref. Kerk te St. Anna Parochie.

De J. C. Houtzagers.

Dr J. C. Houtzagers, Geref. pred. te Voorschoten, is door de Deputaten der Generale Synode der Geref. Kerken voor de verzorging van militairen aangezocht om tijdens het verlof van Dr H. W. Kroeze diens arbeid te vervullen in Curaçao en Aruba.

De kerkeraad der Geref. Kerk van Voorschoten heeft Dr Houtzagers daartoe verlof verleend. Vier maanden zal hij Dr Kroeze daar vervangen.

Eind van dit jaar hoopt Dr Houtzagers, vergezeld van zijn echtgenoot, de reis naar Curaçao te aanvaarden. „St.”

Candidaten tot den Heiligen Dienst.

Dr L. Batelaan, hulpprediker van de Gereformeerde Kerk van Rotterdam-Zuid, Randweg 42, is voortaan ook telefonisch te bereiken. Zijn telefoonnummer is 14719. Hij heeft de Zondagen vrij om de kerken te dienen.

GEREF. KERKEN IN HERSTELD VERBAND.

Aangenomen naar: Leiden-Noordwijk: K. H. Kroon te Noordwijk, thans pred. in algemeenen dienst.

Bedankt voor: Haarlem: J. J. Buskes te Amsterdam-Zuid.

Zaandam: P. van der Vloed te Zandvoort.

CHRISTELIJKE GEREFORMEERDE KERK.

Beroepen te: Barendrecht: N. Brandsma te Wildervank.

Boskoop: H. Kleisen te Vlissingen.

Groningen: W. Bijleveld te Haarlem.

Meerkerk: P. de Groot te Gorinchem.

Noordeloos: W. F. Laman te Middelharnis.

Rijnsburg: W. Heerma te Aalsmeer.

Aangenomen naar: Zeist: W. Heerma te Aalsmeer.

Bedankt voor: Rijnsburg: W. Heerma te Aalsmeer.

Werkendam: C. Smits te Slidrecht.

Intrede te: Dedemsvaart-Lutten: Cand. W. Ruiten. Tekst: Openb. 2:1 (31 October).

Huizen: Cand. J. G. van Minnen. Tekst: Hand. 9:6 (24 Oct.).

GEREFORMEERDE GEMEENTEN.

Beroepen te: Werkendam: M. Heikoop te Utrecht.

Bedankt voor: Aagtekerke-Oostkapelle: P. Honkoop te Den Haag.

Rijssen: W. C. Laman te Rotterdam-Zuid.

Rijssen: J. Fraanje te Barneveld.

NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

Beroepen te: Almen-Harfsen: J. W. van Petigem te Nijehaske.

Amsterdam (vac. P. J. Roscam Abbing): D. J. Vossers te Vlissingen.

Culemborg: Dr C. J. Bleeker, voorg. Ver. van Vrijz. Herv. te Apeldoorn.

Eenrum: D. T. Los te Heerenveen.

Hoogebeintum: H. A. Boeser te Vierlingsbeek.

Jutphaas: Cand. D. van Heijst, hulppred. te Rijnsburg.

Minnertsma (toez.): C. Warmolts te Heemse.

Okkenbroek (toez.): Cand. W. Heins, hulppred. bij de Evangelisatie te Assen.

Oppeinde (toez.): Cand. W. C. van Ummik, hulppred. te Enkhuizen.

Polstbroek en Vlist: A. de Lecuw te Willige-Langerak.

Purmerend—Den IJp: Cand. G. H. v. d. Woord, hulppred. te Sloten (N.-H.).

Rottevalle en Drachtster Compagnie: H. de Boer te Beers.

Uithuizermeeden (toez.): N. Y. Talens te Sloten (Fr.).

Wijngaarden: Cand. H. Jongebreur te Capelle a. d. IJssel.

Aangenomen naar: Breukelen: G. F. D. Locher te Nijega.

Culemborg: Dr C. J. Bleeker, voorg. Ver. van Vrijz. Herv. te Apeldoorn.

Doornspijk: J. Cuperus te 's-Grevelduin-Capelle.

Haamstede (toez.): Cand. J. den Hollander te Zwijndrecht.

Hellendoorn: R. Bijlma te Eexta.

Huizen: G. J. Koolhaas te Charluis.

Roden (Drente): J. A. de Vor te Ten Boer (Gron.).

Naar de Indische Kerk: H. J. Kater te Drimmelen.

Bedankt voor: Almen-Harfsen: Dr C. L. Tuinstra te Terwindschen.

Brakel: J. R. Cuperus te 's-Grevelduin-Capelle.

Eemnes-binnen: Cand. H. Jongebreur te Waddinxveen.

Retrachement: W. G. van der Lecq te Kantens (Gr.).

St. Annaland (toez.): A. de Leeuw te Willige Langerak.

Intrede te: Bergeijk: Cand. N. K. Kuiperi. Tekst: 1 Cor. 3:11 (31 Oct.).

Nijland: G. P. Post. Tekst: Joh. 18:37 (24 Oct.).

Sneek: A. Kentic. Tekst: Jes. 40:6-8 (31 Oct.).

Terbeijden (N.-Br.): Th. J. W. Gieremans. Tekst: 2 Petr. 1:3 (31 Oct.).

Afscheid van: Amsterdam: F. J. Los. Tekst: 2 Cor. 6:1 (31 Oct.).

Den Bommel: J. G. R. Langhout. Tekst: Jes. 21:10 (31 Oct.).

Elst: M. Hefting. Tekst: Psalm 42:2 (31 Oct.).

Haamstede: A. Kentic. Tekst: Rom. 16:20a (24 Oct.).

Lage Zwaluwe: H. v. d. Loos. (31 Oct.).

Loppersum: R. Buiter. Tekst: 1 Cor. 13:13 (31 Oct.).

Lutjegast: H. Prins. Tekst: Handel. 8:35 en 39 (31 Oct.).

St. Annaland: H. Kraaij. Tekst: Hebr. 2:1-3 (31 Oct.).

St. Pancras: H. O. Molenaar. Tekst: Coll. 1:23a (31 Oct.).

Varssveld: W. B. H. van Linschoten. Tekst: 1 Joh. 2:28 (31 October).

Zierikzee: Joh. Gerritsen Jr. Tekst: 1 Cor. 15:11 (31 Oct.).

Overleden: C. Hartwigsen, em-pred. te Leiden, 73 jaar.